

BRANS, Jan V.L., advocaat, journalist en publicist (Sint-Truiden 5 maart 1908).

Volgde middelbaar onderwijs aan het college te Sint-Truiden, waar hij actief was in het Algemeen Katholiek Vlaamsch Studentenverbond en studeerde aan de Leuvense universiteit, waar hij in 1932 promoveerde tot doctor in de rechten. In zijn studententijd had hij zich al geëngageerd als propagandist en kandidaat in de Katholieke Vlaamsche Volkspartij, zoals de Vlaams-nationale partij in Limburg heette. Hij werkte toen ook al mee aan Vlaanderen, het blad van J. de Decker en R. de Smet, en was redacteur van het Nederlandse tijdschrift *Roeping*. Gedurende korte tijd werkte hij in 1933 als plaatsvervangend hoofdredacteur samen met Herman Vos bij het Vlaams-nationale dagblad *De Schelde*, dat in 1936 *Volk en Staat* zou worden en waarvan hij in 1940 de heruitgever en hoofdredacteur was (tot in 1944).

Intussen had Brans van 1934 af een advocatenpraktijk te Antwerpen, werkte hij mee aan tal van weekbladen en tijdschriften, o.a. *Nieuw Vlaanderen*, en was hij bijzonder actief in de Volksuniversiteit-Herman van den Reeck, de belangrijkste Vlaams-nationale culturele organisatie. Nagenoeg al zijn publikaties i.v.m. de V.B. zijn ontstaan uit lezingen voor deze volksuniversiteit, voor het Algemeen Vlaams Hoogstudentenverbond of uit artikelenreeksen. Deze brochures illustreren hoe sterk de anti-Belgische idee in Vlaanderen nog op het einde van de jaren dertig leefde. In *Het zelfstandigheidsnationalisme in de V.B.* (maart 1940) wijst Brans evenwel alle negativisme af en pleit hij voor een constructievere, federalistische richting.

Als hoofdredacteur van *Volk en Staat* werd hij in 1945 bij verstek ter dood veroordeeld.

Van Spanje uit werkte hij mee aan *De Standaard* en *Dietsche Warande en Belfort* met bijdragen van kunsthistorische aard. Hij publiceerde verscheidene kunsthistorische studies, waarvan sommige in het Duits en Spaans vertaald zijn. Enkele zijn uitgegeven door het Davidsfonds, o.a. *De gevangene van Tordesillas*, waarmee Brans de Prof. A. Boonprijs 1962 van het Davidsfonds won.

Brans blijft actief op het gebied van de historische studie.

WERKEN: Artikelen in *De Schelde*; *Roeping*; *Hooger Leven*; *Nieuw Vlaanderen*; *Arbeidsorde*; *Het Rechtskundig Weekblad* en *Volk en Staat*; bijdrage over R. de Smet in het *Huldeboek*

Robrecht de Smet (1968). - Brochures: *Het Dietsche Bewustzijn in Zuid-Nederland* (1938); *De illusie der historische lotsverbondenheid* (1939); *Het zelfstandigheidsnationalisme in de Vlaamsche Beweging* (1940); *De Idée Belge* (1940); *Bevolking en levensruimte der Nederlanden* (1941); *De Rijksgedachte* (1941); *Ons Volk en zijn Taal* (1942).

LITERATUUR: H.J. Elias, *Vijfentwintig jaar Vlaamse Beweging 1914/1939*, IV (1969).

ERIK VANDEWALLE